

„Štát bez Boha“ je nemorálne monštrum. Potreba verejnej politickej tolerancie

Jozef Duháček

2. augusta 2020 ✚ Cirkev

pokračovanie III. časti

Keďže štát nemôže vystupovať ako hlásna trúba Božského zjavenia a ani ako učiteľ kresťanského náboženstva, je zrejmé, že pokiaľ ide o náboženské záležitosti, môže zaujať oveľa otvorenejší postoj než Cirkev, ktorej postoj je prísne vymedzený jej doktrínou. Etická prípustnosť, alebo skôr povinnosť, politickej tolerancie a slobody náboženského vyznania je daná historickými predpokladmi a konkrétnymi vzťahmi; ukladajú povinnosť, ktorú nemôže ignorovať ani štát, ani Cirkev. Najprv sa budeme **zaoberať štátom ako takým a potom katolíckym štátom.**

(1) Štát je povinný zabezpečiť, aby vonkajšie podmienky chránili verejné blaho a chránili pred svojvôľou a útlakom a aby všetci jednotlivci a združenia na jeho území, pri využívaní svojich osobných, občianskych, politických a náboženských práv, neboli obmedzovaní a obťažovaní. Toto patrí eminentne k úlohám ústavného štátu, ktorý sa pomaly rozvíjal od konca osemnásteho storočia. Cirkev vždy bojovala proti myšlienke, že o získavanie jej nových členov a návrat odpadlíkov sa má starať štát. Kristus zveril ohlasovanie evanjelia, nie štátu, ale Cirkvi.

Ani stredoveký „náboženský štát“, ktorého ústavu podrobnejšie opíšeme, neodvážil zdvihnúť zástavu nositeľa nadprirodzeného zjavenia, kazateľa, či sudcu katolíckej viery. Intímne prepojenie oboch mocností počas stredoveku bolo iba prechodným a dočasným javom, ktorý nevyplýval ani zo základnej povahy štátu, ani z povahy Cirkvi. Cirkev môže slobodne vstúpiť do viac alebo menej úzkeho vzťahu so štátom, ale dokáže žiť aj úplne odlúčená od štátu a za priaznivých okolností môže v takých podmienkach dokonca prosperovať. Aj pre štát môžu existovať určité obmedzenia, ktoré sťažujú alebo dokonca celkom znemožňujú úzke spojenie s Cirkvou. Ak sa napríklad niekoľko náboženstiev pevne etablovalo a zakorenilo na tom istom území, nezostáva nič iné, len aby štát voči všetkým uplatňoval toleranciu, alebo úplnú náboženskú slobodu pre jednotlivcov a náboženské orgány.

dogmatickej tolerancie

Konečná premena starého náboženského štátu na moderný ústavný štát, žalostné opustenie katolíckej viery väčšiny štátov, neodvolateľná sekularizácia myšlienky štátu a koexistencia najrôznejších náboženských vyznaní v každej krajine, uložila vládam a parlamentom princíp tolerancie a slobody viery ako nevyhnutnú povinnosť a východiskový bod politickej múdrosti a spravodlivosti. Kombinácia rás a národov, prisťahovalectvo, prijatie medzinárodných zákonov, ekonomická potreba pracovníkov z iných krajín atď. výrazne zmenili náboženskú mapu sveta, počas posledných stopäťdesiat rokov a body 77-79 z Syllabu, ktorý vydal Pius IX v roku 1864 (porov. Denzinger, cit. cit., 1777-79), z ktorých nepriatelia Cirkvi tak radi odvodzujú údajný dôvod Cirkvi pre nesúhlas s udeľovaním rovnakých politických práv nekatolíkom, v súčasnosti nie sú aplikované ani v katolíckych štátoch.

Keďže potrebné podmienky na vybudovanie nových konfesiónálnych štátov, či už katolíckych alebo protestantských, dnes chýbajú a pravdepodobne sa v blízkej budúcnosti neobjavia, je na základe tvrdých faktov zrejmé, že náboženská sloboda je jediný možný a teda jediný rozumný, princíp štátu. Ak sa Katolícka cirkev v krajinách, kde má stále výsadné postavenie ako štátna cirkev, nechce vzdať tohto postavenia bez protestu, má na to nielen právo, ale dokonca aj povinnosť protestovať.

Spravodlivo nadobudnutého práva sa nesmie vzdávať bez slova. Aj v tejto veci Cirkev robí iba to, čo robia protestantské kniežatá, ktoré pevne udržiavajú protestantizmus ako štátne náboženstvo (napr. Anglická kráľovná). Avšak nedoceniteľné dobro náboženského mieru núti moderný štát pripustiť toleranciu a náboženskú slobodu. Bez tohto mieru je nerušené spolužitie spoločnosti nemysliteľné. Dejiny sveta sotva dokážu predostrieť revolučnejší obraz, ako bratovražedné boje, do ktorých prerástla reformácia a náboženské vojny v Európe. Vždy, keď žijú na tom istom území oddelené náboženské strany, musia spolupracovať. To by však nebolo možné, ak by štát namiesto nadstraníckosti uprednostnil jednu alebo potlačil druhú stranu. Preto je sloboda náboženského vyznania a svedomia pre štát nutnosťou.

Z hľadiska prirodzeného zákona a katolíckeho verejného práva však táto **politická tolerancia podlieha trojnásobnému obmedzeniu**, pretože ani úplne ateistický charakter štátu, ani nespútaná sloboda všetkých predstaviteľných kultov sa nemôžu ustanoviť ako princíp vlády. A konečne, oddeľovanie štátu a Cirkvi nesmie byť vynášané do neba ako dokonalý ideál štátu. Tieto tri obmedzenia možno ľahko odôvodniť.

a) Naordinovať štátu **otvorenú bezbožnosť** ako liek proti netolerancii je rovnaké, ako odporučiť mu odrezať konár, na ktorom sedí. Lebo „štát bez Boha“, prisľúbený „princípmi roku 1789“, je nemorálne monštrum, ktoré vďaka nedostatku vnútornej vitality s istotou zažije úpadok a smrť, podobne ako francúzsky ateistický revolučný štát, zo začiatku devätnásteho storočia. Ak je pravda, že ľudská spoločnosť ako celok je povinná uznávať najvyššiu vládu Boha, žiadny štát sa nemôže vyhýbať tejto povinnosti, nepriznať sa k tomuto Bohu a verejne ho neuctievať.

Štát bez náboženstva je to isté, čo ateistický štát a vo svojej podstate má zárodok skazy; ateizmus je sám osebe a skrze svoje pôsobenie pre štát priamou hrozbou, panteistický štát nie je o nič lepší; **Hegelovo motto „štát je Boh“ je čistý nezmysel**. Absurdne ustanovuje štát za pôvodcu a zdroj všetkého práva a potom kladie všemocný štát namiesto Boha (porovnaj Syllab. Pii IX, prop. 39). Spoločnosť, ktorá má vydržať, sa dá postaviť len na teistickom základe, pretože základné myšlienky spravodlivosti, vernosti a

poslušnosti, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie štátu, sa plne uplatňujú iba v teizme.

Rešpektovanie majetku, dodržiavanie zákonov cudnosti, averzia k revolúcii a velezrade sú najlepšie podporené živou vierou v Boha. V dôsledku toho nielen kresťanskí štátnici ako Montesquieu a Guizot, ale aj voľnomyšlienkári ako Macchiavelli a Voltaire, rozhodne bránili náboženské základy štátu. Dokonca aj pohanský Cicero (De nat. Deor., I), úprimne uznal nemožnosť štátu bez bázne z Boha, od ktorého závisí zasa vernosť a spravodlivosť. Štát, ktorý nie je sám preniknutý náboženským cítením a toleruje zanedbávanie náboženstva a morálky, si pripravuje cestu k revolúcií, teda k svojmu vlastnému zničeniu.

Axióm náboženskej slobody v štáte preto môže znamenať iba slobodu náboženstva, nie slobodu náboženstva a bezbožnosti. V encyklike „Vehementer nos“ z 11. februára 1906 pápež Pius X. ostro odsudzuje ako nespravodlivosť francúzskou vládou uskutočnené násilné porušenie Konkordátu, pričom ako hlavnú krivdu považuje to, že sa Francúzska republika oficiálnym vyhlásením vlastnej bezbožnosti vzdala Boha samotného (porov. Denzinger, 1995).

Historik von Treitschke vyjadril presvedčenie, že „ateisti v štáte nemajú žiadne miesto“ („Politik“, I, Leipzig., 1897, s. 326); filozof John Locke odmietal štátnu toleranciu voči ateistom. S podivnou zvrátenosťou však rozšíril netoleranciu k ateistom aj na katolíkov, ktorí spomedzi všetkých veria v najpevnejšie v Boha a najvernejšie podporujú trón a oltár. Za súčasného stavu však štátu nezostáva nič iné, ako tolerovať ateistov vo svojom strede, pokiaľ si nezákonnými činmi neprivolajú na seba spravodlivý trest. Štát sa však musí vo vlastnom záujme snažiť chrániť a podporovať vieru v Boha medzi ľuďmi zriaďovaním dobrých škôl, školením veriacich učiteľov a úradníkov v seminároch, lýceách, stredných školách a univerzitách a nakoniec nechať Cirkev slobodne, aby uplatňovala svoj ozdravný vplyv.

b) Správne usporiadané spoločenstvo nemôže uznávať maximu **neobmedzenej a nespútanej náboženskej slobody** ani o chlp viac, ako môže uznávať samovražedný princíp ateizmu. Lebo štátna tolerancia všetkých foriem náboženstva, je odôvodniteľná iba na základe rozkladného ateizmu alebo deistického indiferentizmu a je v zjavnom rozpore s prirodzeným zákonom a so všetkými rozumnými systémami politického rádu (porovnaj encykliku Pia IX. „Quanta cura“ z 8. decembra 1864). Ak má štát, ako taký, rovnakú povinnosť vyznávať a uctievať Boha, ako jednotlivec, musí stanoviť hranice náboženskej slobody prinajmenšom v bode, v ktorom by neobmedzené vykonávanie tejto slobody viedlo k podkopávaniu bezpečnosti štátu a verejnej morálky.

Dejiny náboženstva ukazujú, že pre oklamanie neopatrných autorít sa tie najnemravnejšie a najnebezpečnejšie intrigy hali do náboženského plášťa: kulty Molocha a Aštarty, náboženská prostitúcia, rituálne vraždy detí a anabaptistické hrôzy, tajné subverzívne a anarchistické spoločnosti atď. Žiadny štát, pokiaľ ide o jeho vlastné zachovanie, nebude váhať prekaziť morálnu, náboženskú a politickú anarchiu; a dôrazne odrazí všetky takéto útoky, schované za maskou slobody vyznania. Slobodná súťaž medzi pravdou a omylom, ktorá sa niekedy v mene tolerancie vyžaduje, nesľubuje ani pre štát, ani pre Cirkev trvalý úspech; slobodná súťaž medzi cnosťou a hriechom nesľubuje víťazstvo cnosti.

Existujú určité úskoky a zločiny, ktoré sú očividne amorálne natoľko, že štát musí nemilosrdne uplatňovať svoje trestné právo a v záujme spoločnosti, zabrániť ich šíreniu. Preto Anglicko, všeobecne také zhovievavé voči pohanstvu vo svojich kolóniách, nemohlo tolerovať **hinduistické rituálne vraždenie detí a upalovanie vdov**

, ktoré v roku 1802 a 1829 zakázalo prísny trestom (porovnaj Lecky, „Democracy and Liberty“, I, 1896, s. 424). Aj keď ústava Spojených štátov zaručuje úplnú slobodu viery, americký ľud vždy považoval mormonizmus za neznesiteľný a neprestal, kým nedosiahol zákaz mormonskej polygamie a uznanie kresťanského chápania manželstva. Ani francúzsky ateistický revolučný štát neuznal vo svojom „dekréte des droits de l'homme“ (1791) neobmedzenú slobodu náboženských názorov, pretože doplnil klauzulu: “pourvu que leur manifestation ne trouble pas l'ordre public établi par la loi” („za predpokladu, že ich prejav nenaruša verejný poriadok ustanovený zákonom). Takmer všetky moderné štáty pripustili toto obmedzenie náboženskej slobody do svojich ústav.

c) kresťanské verejné právo vytvára tretiu prekážku úplnej náboženskej slobody tým, **že zakazuje, aby sa zásada oddelenia cirkvi a štátu stala skutočným ideálom štátu** a považovala za najlepšiu formu štátu; To neznamená, že v niektorých výnimočných prípadoch nie je skutočné oddelenie prospešnejšie pre Cirkev aj štát. Aj keď túto separáciu možno hľadiť ako na relatívne lepší stav, nestane sa nikdy ideálnym stavom. Ten sa dosiahne až vtedy, keď Cirkev a štát postupujú ruka v ruku a v dokonalej harmónii, aby spoločným úsilím podporovali časové a večné šťastie svojich spoločných poddaných. Keďže je neprirodzené, aby manželský pár žil oddelene, aj keď odlúčenie sa môže v určitých prípadoch považovať za lepšie, alebo menej škodlivé usporiadanie, vzhľadom na vzniknuté spory, aj ideálny vzťah medzi Cirkvou a štátom, nie je v oddelení, ale v ich harmonickej spolupráci (porovnaj Pius IX., encyklika „Quanta cura“ z 8. decembra 1864; Syllab. prop. 55).

Aj keď sa zdá, že tu Cirkev aj štát vo svojom priateľskom, oddelenom spolužití prosperujú mimoriadne dobre, bolo by nesprávne hovoriť o tomto stave ako o ideáli. Je však potrebné priznať, že žiadna iná krajina na svete si neudržala priateľské oddelenie Cirkvi a štátu a v niektorých európskych krajinách bol zákon o odluke žiaľ iba zámienkou na ešte násilnejší útok na práva Cirkvi. Nie bez dobrého dôvodu Lev XIII. v liste z roku 1902, adresovanom americkej hierarchii, vyjadril súhlas s múdрым a vlasteneckým prispôbením sa vnútroštátnym a právnym podmienkam Spojených štátov.

Mohol to urobiť bez výčitiek, hoci vo svojej encyklike „Immortale Dei“ z 1. novembra 1885 vyhlásil harmonickú úniu Cirkvi a štátu za ideálnu situáciu a konkordáty označil za prostriedok na usporiadanie otázok v priestore, ktorý podlieha obom jurisdikciám. To, že Spojené štáty tvoria jedinu výnimku z pravidla, je čiastočne spôsobené skutočnosťou, že tento štát nezanedbáva ani náboženský faktor ako celok, ani kresťanstvo, ako to ukazujú prísne zákony týkajúce sa svätenia nedele, kresťanskej monogamie a oslavy dňa vďakvyzdania. To, čo E. Walter napísal pred päťdesiatimi rokmi, platí dodnes: „Ani v Spojených štátoch amerických, na ktoré sa ľudia tak ľahko odvolávajú, sa náboženstvo nepovažuje za vec štátu ľahostajnú, ale predpokladá sa, že je doplnkom štátu. („ Naturrecht und Politik im Lichte der Gegenwart“, Bonn, 1863, s. 495)

(2) Katolíckym štátom rozumieme spoločenstvo, ktoré sa skladá výlučne z katolíckych subjektov a ktoré uznáva katolicizmus ako jediné skutočné náboženstvo. V tomto prípade sa môžu tiež líšiť vzťahy medzi Cirkvou a štátom, pretože tieto dve mocnosti sú úzko spojené a pretože si každá usiluje zachovať svoju nezávislosť, sú spojené viac alebo menej kompaktne. Prvý druh spojenia má svoje najlepšie vyjadrenie v „náboženskom štáte“, ktorý je charakteristickým útvarom stredoveku, zatiaľ čo druhý alebo voľnejší zväzok sa môže realizovať v ústavnom štáte, ktorý pripúšťa rôzne denominácie a napriek tomu si zachováva

svoj kresťanský charakter. Vzhľadom na rozdielnosť ideí, na ktorých sú tieto dve formy štátu založené, podliehajú zásady politickej tolerancie dôležitým úpravám.

(a) **Každý náboženský** štát, katolícky alebo protestantský, predpokladá už od svojej existencie, že všetci alebo takmer všetci občania majú rovnakú vieru, inak by to bolo v rozpore s prirodzenou spravodlivosťou a bolo by prakticky nemožné. V niektorých prípadoch musí taký štát prijať drastické opatrenia na vylúčenie alebo odstránenie všetkých prvkov, ktoré sa nezmestia do jeho rámca. Protestantský náboženský štát bol teda násilne ustanovený v Anglicku za vlády kráľovnej Alžbety vyčistením krajiny od katolíkov a snem v Upsale v roku 1593 sa pokúsil zachovať striktné luteránsky charakter Švédska tým, že prisťahovalectvo katolíkov nariadil trestať smrťou.

Situácia katolíckeho náboženského štátu v stredoveku bola podobná, aj keď nie úplne. Stredoveká idea bola, že štát požičiava Cirkvi rameno sekulárnej moci na ochranu všetkých jej doktrín, zákonov a nariadení a na oplátku dostáva od Cirkvi duchovnú podporu vo všetkých, čisto sekulárnych záležitostiach. Takto sa štát a Cirkev sformovali do dvoch všeobjímajúcich ramien jedného kresťanského tela, navzájom si pomáhali a podporovali sa v širokej oblasti všetkých svetských a cirkevných záujmov.

Ríša a pápežstvo, podobne ako telo a duša, vytvorili organický celok. Občania a katolíci boli vzájomne zameniteľnými pojmami. Rebel proti Cirkvi bol považovaný za rebela proti štátu a naopak politický revolucionár bol práve tak aj nepriateľom Cirkvi. Ten, kto bol stíhaný exkomunikáciou, nakoniec dostal aj cisársky zákaz a cisársky zákaz zvyčajne sprevádzala exkomunikácia. Je pravda, že náboženskému štátu sa musí priznať veľa výhod. Vidíme imponujúcu a povznášajúcu myšlienku, ktorá sa konkretizuje v zvrchovanej vláde kresťanského ducha v celom občianskom, národnom a náboženskom živote, v organickom prepojení sekulárnej a náboženskej vlády, v posilňovaní štátnej autority Cirkvou a cirkevnej autority štátom.

Pre tieto veľké výhody však nesmieme prehliadať aj nevýhody, ktoré toto tajomné manželstvo Cirkvi a štátu prináša. Po prvé, v dôsledku fúzie predmetu štátu a náboženstva bol katolícky náboženský štát nútený zaujať postoj fundamentálnej netolerancie voči všetkým omylom vo viere, ktoré sa tak stali zločinmi proti štátu. **Z historického hľadiska sa možno oprávnene pýtať, či pre kresťanstvo krvavé prenasledovanie kacírov prinieslo väčšie požehnanie a výhody alebo väčšiu núdzu, nenávisť a utrpenie.** (porov. De Laveley, „Le gouvernement dans la démocratie“), I, Paríž, 1892, 157-62). Je isté, že ódium za všetky tieto krutosti nemusel znášať štát, ktorý ich spôsobil, ale skôr Cirkev, pretože sa zdalo, že stojí za všetkými týmito opatreniami, ako tajná hnacia sila, hoci o nich často ani nevedela a ani väčšinu z nich neschvaľovala.

Vyššie sme sa snažili nestranne posúdiť tieto obvinenia proti Cirkvi, na základe ich skutočnej hodnoty. Aby som sa v krátkosti zmienil o ďalšom pochmúrnom aspekte tejto otázky, možnosť cirkevného práva priamo zasahovať do čisto sekulárnych vecí by sa mohla ľahko stať nebezpečnou výsadou, pretože uloženie exkomunikácie za čisto politické trestné činy musí nevyhnutne viesť, najmä ak bola exkomunikácia uložená nespravodlivo, k veľkej diskreditácii medzi kniežatami a ľudom.

Na druhej strane, právo zasahovať v cirkevných veciach, často bez alebo dokonca proti želaniu pápeža, malo za nevyhnutný dôsledok stratu rešpektu verejnosti pre obe autority. Príslovečný spor medzi imperiom a sacerdotiom, ktorý sa vinie prakticky celým stredovekom, tiež vec nevylepšil. Tretia nevýhoda vyplývajúca z podstaty náboženského štátu sa tiež nesmie zamlčať; spočíva v nebezpečenstve, že klérus, ktorý slepo

dôveruje fungovaniu ramena sekulárnej moci v mene Cirkvi, veľmi ľahko sklzáne do rezignácie a duchovnej strnulosti, kým laici sa vďaka náboženskému dohľadu štátu ľahšie zmenia na národ pokrytcev a pietistov, než na vnútorne presvedčených kresťanov.

Katolícki duchovní, ktorí sa spoliehajú na štátnu pomoc pri svojej pastoračnej činnosti, postrádajú tú spaľujúcu horlivosť pre duše, ktorá pramení z úprimného presvedčenia, a vitalita a úprimnosť náboženstva veľmi trpia, ak je zbožnosť ukladaná ako povinnosť od štátu. Posledná a najvážnejšia nevýhoda spojená s náboženským štátom spočíva v imanentnom nebezpečenstve, že požiadavka Cirkvi o nadvládu nad štátom musí nevyhnutne vyvolať opačný extrém césaropapizmus. Raný protektorát štátu nad Cirkvou sa tak nakoniec vyvinie v úplnú kontrolu a zotročenie Cirkvi. Taká bola sekvencia historických udalostí. Nie iba vo východnej ríši, v ktorej byzantský césaropapizmus triumfoval veľmi skoro a nesmiernom rozsahu, ale aj v západnej ríši sa tieto sklony až príliš zreteľne ukázali, najmä za Hohenstaufovcov.

(b) Ak sa v nejakej krajine etablujú rôzne kresťanské vyznania, katolícky štát si už nemôže zachovať svoj bývalý výlučný postoj, ale je nútený zo štátnických dôvodov prejaviť toleranciu voči heterodoxným a udeliť im náboženskú slobodu v rámci vyššie uvedených obmedzení a limitov prirodzeného zákona. Ak bola náboženská sloboda **prijatá ako základný ústavný zákon** a bola odprisahaná, povinnosť prejavovať túto toleranciu je záväzná aj pre svedomie.

Katolícka cirkev bezvýhradne uznáva nedotknuteľnosť ústav potvrdených prísahou, tradičných zákonov a riadnych náboženských kompaktátov, pretože porušenie takej ústavy, vernosti, zmluvy alebo prísahy je ťažkým hriechom a kresťanský morálny zákon predpisuje vernosť štátu ako povinnosť prísne záväznú vo svedomí. Aby sa ospravedlnila etická tolerancia k určitým náboženským praktikám pohanských subjektov, stredovekí teológovia sa odvolali na zásadu, že tolerancia sa môže vždy uplatňovať všade, kde by jej odmietnutie spôsobilo viac škody ako úžitku, alebo naopak, kedykoľvek by jej udelenie zabezpečilo väčšiu výhodu ako nevýhodu.

Svätý Tomáš teda učí (Summa theologia II-II: 10: 11): „Ritus infidelium tolerari possunt vel propter aliquod bonum, quod ex eis provenit, vel propter aliquod maum, quod vitatur” (pohanské bohoslužby sa môžu tolerovať buď kvôli niektorému dobru, ktoré z toho vyplýva alebo kvôli nejakému zlu, ktorému sa tak dá vyhnúť). Cirkev vykazovala po celé storočia obdivuhodnú toleranciu najmä voči židovskému náboženstvu, pretože prežitie judaizmu bolo živým dôkazom pravdy kresťanstva.

Stredoveký princíp tolerancie je zvlášť aplikovateľný na súčasné podmienky, pretože historický vývoj moderného štátu vytvoril na celom svete tak jednotný základ práv, že ani katolícke štáty nemôžu bez porušenia prísahy a vernosti a bez násilných vnútorných záchvatov ignorovať túto skutočnosť, aj keď si to želali. Okrem toho existuje dôvod pochybovať, či vo svete stále existuje čisto katolícky štát; a, samozrejme, rovnako sporné je, či existuje niečo ako čisto protestantský štát.

Lev XIII preto podporil aj zásadu tolerancie, keď vyhlásil (porovnaj Denzinger, č. 1874): “Revera si divini cultus varia genera eodem jure esse quo veram religionem Ecclesia judicat non licere, non ideo tamen damnat rerum publicarum moderatores, qui magni alicujus adipiscendi boni aut prohibendi causa mali moribus atque usu patienter ferunt, ut ea habeant singula in civitate locum” (Ak Cirkev vyhlasuje, že rôzne druhy bohoslužieb by nemali mať rovnaké práva ako pravé náboženstvo, neodsudzuje tak vládcov, ktorí v

záujme zabezpečenia nejakého veľkého dobra, alebo odvrátenia zla umožňujú existenciu každého kultu).

Existuje však niekoľko štátov, ktoré sa na základe svojich ústav zaväzujú nielen k tolerancii a náboženskej slobode, ale aj k parite. Pod paritou sa rozumie rovnaké zastúpenie všetkých legalizovaných alebo uznaných náboženských telies pred zákonom, pričom všetkým sa rovnako preukazuje nestrannosť a nezáujatosť. Toto je základný princíp ústavného štátu, ktorý, hoci je kresťanský, umožňuje rôzne formy viery. Osobitne sa ním zaväzuje, že nebude klásť prekážky verejnému propagovaniu náboženstva slovom a písmom a že bude aplikovať rovnakú právnu ochranu na náboženské praktiky všetkých náboženských vyznaní a vylučuje povinnosť, ktorá by zaväzovala občanov, prijímať určité náboženské obrady (napr. krst, pohreb) od duchovných menovaných štátom.

So slobodou viery sú úzko spojené osobné práva na zmenu náboženstva a právo strán, v prípade zmiešaných manželstiev, rozhodovať o náboženskej výchove detí. Štát musí tiež uznať a chrániť právo rôznych denominácií vlastniť majetok a ich právo na samosprávu, Kdekoľvek takýto štát poskytuje príspevky alebo dotácie z rozpočtu, musí sa všetkým uznaným náboženským združeniam venovať rovnaká pozornosť, pokiaľ ale určité združenie na základe osobitného titulu (napr. sekularizácia náboženského majetku) nemá obmedzené tieto zákonné nároky.

Napokon, právna rovnosť musí byť priznaná prívržencom všetkých denominácií pri obsadzovaní občianskych aj štátnych a verejných funkcií. Pokiaľ ide o kresťanské štáty, v ktorých existujú rôzne náboženstvá, F. Walter, známy profesor verejného práva, múdro poznamenal: „Vláda ako taká, úplne bez ohľadu na osobnú vieru panovníka, musí zachovávať voči každej cirkvi taký postoj, akoby patrila do tejto Cirkvi. V dôslednom a čestnom dodržiavaní tohto stanoviska spočíva prostriedok, ako byť spravodlivý ku každému náboženstvu a zachovať kresťanský charakter štátu.“ (loc. cit., s. 491). Toto je skutočne obdivuhodná teória; všade tam, kde sa v praxi vyskytnú odchýlky, sú takmer bez výnimky na úkor katolíkov.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/stat-bez-boha-je-nemoralne-monstrum-potreba-verejnej-politickej-tolerancie/>